

Wie denkt hier ook niet aan Kierkegaard met zijn „sprong” van uit het gewone leven in de „existentie”? Nu niet langzamerhand, maar door een mystieken sprong?

En gewaagd stuk: „Wagnis” zoals men het dan het liefst nog noemt.

Daar in dat innerlijke leven omspoelt ons dan de „oceaan der eeuwigheid”, het mysterie, dat ook wel „God” wordt genoemd.

De derde sfeer is dan die van het „goddelijke” zelf. Hier is niets anders dan satanische begoocheling, en als wij daarvan spreken, moet de belijder van den Christus zich niet boven die verleiding verheven waken. Want hoeveel piëtistisch zelfonderzoek leidt tot hetzelfde kwaad?

Maeterlink sprak van de moraal zijner mystiek. Hij had de ziel weer ontdekt, hij mocht haar weer zien ontheven aan de booze stof. In zijn drama's treden dan ook eigenlijk geen mensen, maar „zielen” op.

En die ziel kan nu als waden door de grootste misdaden, zonder dat het haar maar even raakt.

Want hij ziet haar als een vrouw, die haar haren werpt over haar zonden. Die zonden liggen mijlen ver van haar troon.

Zij begaat ze, maar wroeging kent ze niet. Ja, het kwaad heeft zelfs haar zuiverheid gediend. Hier dus dien gruwel: laat ons de zonde doen, opdat de genade te meerder worde.

Een kwaad, dat elke revolutie kent. In 1789 waren er, die zeiden: al waden wij ook tot den hals toe in het bloed van de vijanden van het geluk, dat wij willen brengen, de ziel blijft zuiver en rein.

En zat achter de gruwelen, die de nationaal-socialisten durfden te bedrijven, terwijl zij zich toch onschuldig achtten, niet dezelfde mystiek? Was de middeleeuwsche, meest gruwelijke mysticus Eckehart niet de groote man in Rosenbergs werken?

Dit alles bedreigt nu in steeds sterkere mate ons leven.

Laat ons maar eens letten op de meest geprezen moderne dichters, die gemeenlijk het gevoelen van hun tijd het klaarst vermogen uit te drukken. Het klaarst — dat wil hier zeggen: juist in hun onklare taal.

De waarachtig geloovige dichter, die zijn ellende heeft leeren kennen en die alleenhoopt op de verlossing door het bloed van Christus, zingt van de groote werken Gods. Lees maar de psalmen. De omberijnde n.l., want in de berijming schuilt nogal eens een stuk booze mystiek. Om een enkel voorbeeld te noemen, als de berijmde psalm ons zoo dierbaar doet zingen: Gods verborgen omgang vinden, terwijl het Woord Gods zegt in Ps. 25:14: „De verborgenheid des Heeren is voor degenen, die Hem vrezen, en zijn verbond, om hun die bekend te maken”.

Onze moderne dichters hebben het al maar over zich zelf en hun „geliefde”.

In „Criterium” bespreekt C. Cretien deze moderne poëzie van Roland Holst tot Bertus Aafkes.

Zijn opstel draagt tot opschrift: „het lied der louteren”.

De hedendaagsche poëzie, zegt hij, is cultuurpes-

simisme, doch ook het verlangen naar vernietiging van hetgeen er is, en het zoeken naar, het wachten op de nieuwe wereld, waarin het leven zich heeft ontworsteld aan den ban der aarde, is opgekomen uit de kwade stof tot het zuivere leven van den geest, de „ziel”.

Een geleerde heeft gewaagd van een „collectief onbewuste”. Hij zegt, dat in de droomen van den mensch altijd weer dezelfde figuren opkomen: die van den held, de schaduw, de slang, maar inzonderheid van de jonkvrouw. Nadat zij eeuwenlang als vruchten eener primitieve fantasie werden beschouwd, verschijnen thans die mythische gestalten in een nieuw licht. Wij zien ze weer, als de oude heidenen, als godinnen, maar nu niet buiten, doch in den mensch. Zij zijn werkelijkheden.

Roemt men in deze dagen ook niet van de „parapsychologie”, die onder haar verklaring zelfs de wonderen van onzen Helland en Heere betreft, alsof zij de Schrift zou willen rechtvaardigen? Maar alles is hier subjectivisme, een spreken uit het hart van den mensch.

De godin der moderne dichters nu is die heidensche jonkvrouw, zoals Rome zijn Maria heeft.

Die jonkvrouw is Kora, het zuivere, reine meisje. Proserpina, zoals de Grieken haar ook noemden, of de vestaalsche maagd der Romeinen.

Bij de Grieken was Proserpina of Kora de zuivere idee, die uit den hemel neerdaalde, om bloemen te plukken op de aarde, maar die toen door den god der aarde, Pluto, werd gevangen genomen en die, zal er vruchtbaarheid en vreugd wezen op de aarde, daaruit moet opstijgen om er uit verlost te worden. Ook de gnostiek sprak daarvan.

Hier werkt Plato's mystiek: de ziel viel uit hogere oorden naar beneden, vermengde zich met de stof en zoo ontstond dan het aardse leven. Het lichaam, het „vleesch” is de kerker der ziel.

Maar hier treedt ook aanstonds voor onze aandacht de zwoele heidensche afgodendienst, de dienst van Astarte, die met zijn zinnelijkheid en vreeselijke immoraliteit zoo grooten invloed oefende op het Joodsche volk. Daarom gewagen de profeten steeds weer met zoo grooten afschuw van de hoererij.

Want deze reine maagd heeft tot onafscheidelijke pendant de „groote hoer”. Wij weten, hoe dicht de mystiek vaak ligt bij de ontzettendste zedeloosheid.

Kora is dan het „gansch andere”, de zuivere wereld. Maar onze samenleving, de huidige maatschappij is de „groote hoer”. En nu moet die wereld, waarin wij leven, worden vernietigd, opdat de hogere, schoone wereld der reine ziel komen mag.

Het fata morgana der revolutie, dat Groen van Prinsterer profeteerde, toen hij zeide, dat deze nieuwe revolutie veel erger zoude zijn dan wat men in het laatste der achttiende eeuw beleven moest.

der achttiende eeuw beleven moest.

Ziehier de mystiek, die het moderne leven al meer vergiftigt.

Laat ons wakende zijn. Want zien wij de mystiek ook niet haar werking oefenen allerwege, ook in wat zich „kerk” nog noemt?

En leeft menigmaal haar dualisme, die misvatting

van de tegenstelling: vleesch en geest, van het gewone leven van allen dag en het „godsdiensstige” in onze vrome overdenkingen, wat, zooals het dan heet, God aan onze ziel heeft gedaan, niet in ons aller hart?

Met hartelijke groeten en heil uw toegenegen

MARNIX.



GEREFORMEERDE KERKEN.
(Onderhoudende Artikel 31 K.O.).

Tweetal te:

Alkmaar, J. M. Kroes te Dalfsen en cand. W. v. d. Lingen te De Lier.

Beroepen te:

De Bilt—Maartensdijk, cand. W. v. d. Lingen te De Lier. Den Hulst—Nw. Leuzen, cand. L. Moes te Diever.

Aangenomen naar:

Ferwerd—Hallum, cand. J. Kamphuis te Hilversum. Rouveen, cand. H. van Tongeren te Katwijk aan Zee. Schouwerzijl, cand. C. v. Kalkeren te Beverwijk.

Bedankt voor:

Bergschenhoek, Tiel—Zaltbommel, Gorinchem, Pernis, Berkum, Terneuzen, Heerenveen, cand. J. Kamphuis te Hilversum.

Aalten—Winterswijk, Doorn—Driebergen, Kantens, Mildam, Mildam, Pieterburen, Ulrum, Zalk en Zwartsluis, cand. H. v. Tongeren te Katwijk aan Zee.

Eindhoven, O. W. Bouwsma te Breukelen. Zwijndrecht (verbeterd), O. W. Bouwsma te Breukelen. Deventer (verbeterd), R. H. Bremmer te Zwolle. Glanerbrug en Smilde, cand. C. v. Kalkeren te Beverwijk.

— RECTIFICATIE. — ENKHUIZEN. Vanaf 12 October vangen de diensten der Geref. Kerk niet aan om 8 en 19 uur, zooals eerst gemeld werd, doch om 8.30 en 19 uur, in de Doopsgezinde kerk, Venesie 17, EnkhuiZEN.

— DEDEMSVAART. Ook hier kwam een begin van vrijmaking; onder leiding van Ds Janssens van Luttien werd een voorlichtingsvergadering gehouden, uitgeschreven door den Kerkeraad der Geref. Kerk te Luttien, waarin Ds Bremmer van Zwolle sprak. A.s. Zondag 12 Oct. zal 's morgens in Balkbrug en 's middags in Dedemsvaart dienst des Woords zijn. Nadere bijzonderheden volgen.

— THEOL. HOOGESCHOOL GEREFORMEERDE KERKEN (Art. 31). Aan de Theol. Hoogeschool der Geref. Kerken (Art. 31 K.O.) te Kampen werden 20 nieuwe studenten ingeschreven. Het totale aantal studenten bedraagt 124.

— DE OUDERLINGEN-CONFERENTIE binnen het ressort der classis 's-Gravenhage der Geref. Kerken (onderh. art. 31 K.O.) wordt D.V. gehouden op 23 October 1947, in het bijlokaal van de Duitse Kerk, Bleijenburg, 's-Gravenhage. Aanvang 7.30 uur n.m. De agenda vermeldt o.m.: Rede door den Weleerwaarden Heer Ds F. de Vries, Geref. Pred. te 's-Gravenhage-Oost over: „HET HUISBEZOEK”.

Laten al onze Ouderlingen deze avond vrij houden om daardoor in de gelegenheid te zijn de Conferentie te bezoeken. Juist het zien van de betekenis van het Huisbezoek naar de Schrift zal van groote betekenis zijn bij het werk dat de Ouderlingen in 's Konings Dienst hebben te verrichten.

Bij voldoende belangstelling verschijnt binnenkort:

„Vrijmaking te Wormer”

door Ds K. DOORNBOS te Wormer,

bestaande uit 22 hoofdstukken en 14 Bijlagen.

Formaat 15 x 21; 96 pagina's, ingenaaid.

Prijs f 2.—.

Intekening opengesteld tot 15 November a.s.

Hendrik de Cockstichting

GRONINGEN.

Belangrijk — Origineel

Zojuist verscheen de actuele brochure:

INSTRUCTEURS en FRONTSOLDATEN

door Ds G. v. DOOREN

Een schriftuurlijke beschouwing over het

EVANGELISATIEWERK

Prijs f 0.65

Uitg. J. Boersma-Enschede

Copieërinrichting „ECCLESIA”

Kon. Emmakade 194

DEN HAAG

Telefoon 39.84.82

vervaardigt Uw

Gestencilde Kerkbladen

Vraagt proefnummers en prijs.

ANTIEKE

Klokken, Meubelen, Tegels, Tin- en Koperwerk, enz., enz. koopt en verkoopt:

Kunsthandel „OUD HOLLAND” (eig. J. van Dijk), Rotterdam, Cl. de Vrieselaan 80, Tel. 36466.

Uit voorraad leverbaar de volgende commentaren op het N.T.

(Uitgave Bottenburg):

Markus 2		f 9.15
Lukas 1		„ 16.50
Lukas 2		„ 16.50
Romeinen 1		„ 11.25
Romeinen 2		„ 8.60
Galaten		„ 10.70
1 Corinthen		„ 14.90
2 Corinthen		„ 12.80
Efeze-Coll., Fil., Thess.		„ 11.25
Philipp.		„ 10.70
Petrus-Joh., Judas		„ 16.50

Franco huis.

J. P. T. WESTERHUIS,

Boekhandel,

Velperplein 29 — Arnhem.

Gezelle Meerburg Kalender

1948

Deze reeds 60 jaar bestaande Christelijke dagkalender is nog in beperkte mate verkrijgbaar voor slechts f 1.75

Iedere dag een stichtelijk woord — Op de achterzijde een keur van verhalen — Voorzien van de Zon- en Maanstanden

HET SCHILD IS IN ZES KLEUREN UITGEVOERD

Om teleurstelling te voorkomen adviseren wij U, direct bij Uw Boekhandelaar of de plaatselijke verkoper of bij de Uitgever te bestellen.

Uitgever D. H. LITTOIJ Azn, TERNEUZEN

Leest „OM DE EENHEID” in EENIGHEID DES GELOOFS

het blad voor de gehele Gereformeerde Gezindte, onder redactie van Dr F. L. Bos te Vinardingen (Geref. onderh. art. 31 K.O.). Ds S. G. de Graaf te Amsterdam (Gereformeed), Ds W. Heerma te Rotterdam (Christ. Gereformeed), Dr G. J. Streeker te 's-Gravenhage (Ned. Herv., Confessioneel), Ds J. G. Woelderink te Zijderveld (Ned. Herv., Geref. richting).

Verschijnt om de 14 dagen. Per nummer 8 pag.

Prijs f 5.— per jaargang.

Onder de titel OM DE EENHEID zullen, te beginnen met het e.v. nummer, Dr F. L. Bos (Geref. onderh. art. 31 K.O.) en Ds E. G. van Teylingen (Gereformeed) elkander afwisselend OPEN BRIEVEN schrijven, waarin op broederlijke wijze wordt samengesproken over hetgeen beide kerkgroepen scheidt.

Over het onderwerp WET EN EVANGELIE is Ds J. G. Woelderink een nieuwe serie hoofdartikelen begonnen. Het eerste nummer van de 2de jrg. is 11 October j.l. verschenen. Geeft U thans op als abonné bij

Uitgeverij QUIDO DE BRES, Postbus 138, 's-GRAVENHAGE

Met dankbaarheid jegens den HEERE geven wij U kennis van de geboorte van ons Dochtertje

BERTHA TINE ALICE.

Ds en Mevr. HOFF—BOS.

Grootegast, 11 October 1947. Langeweg A 48—10.

Op Vrijdag 24 October a.s. hopen onze Ouders,

R. WISKERKE

en

E. WISKERKE—

AMBAAGTSHEER,

D.V. de dag te herdenken, waarop ze vóór 25 jaar in de echt verbonden werden.

Hun lieftelievende Zonen,

JELIER.

JAN.

Amsterdam-Zuid, 17 October 1947.

Voor de overstelpend vele bewijzen van medeleven, onderzonden bij het onverwacht overlijden van mijn geliefden Echtgenoot,

NICOLAAS DAVID KLEIN, betuig ik langs dezen weg gaarne mijn hartelijken dank.

S. KLEIN—JONKHOFF.

Zwolle, October 1947.

Veerallee 18.

Zangers en Speellieden!

hebt U het mooie boek van dhr MILO al in Uw bezit?